

BREUKLIJNEN

MARLEEN STELLING

**BREUK
LIJNEN**

ROMAN

Nieuw Amsterdam

Voor Marianne

© 2023 Marleen Stelling
Alle rechten voorbehouden
Omslagontwerp Villa Grafica
Omslagbeeld © Anastasia Lembrik / Shutterstock
Foto auteur © Diana van Houten
NUR 301
ISBN 978 90 468 3106 9
www.nieuwamsterdam.nl

Proloog

‘Waarom moest je huilen?’ We zijn net naar de bioscoop geweest en drinken gin-tonics.

‘Ik weet het niet,’ zeg ik.

Een schalkse twinkeling in haar ogen. De film eindigde met dromerige clichébeelden van een pril gezinsleven. De babykamer schilderen met een bolle buik, verliefde blikken.

‘Was het omdat je naast mij zat?’ Alcohol maakt haar vrijgevig. De volgende ochtend is ze dat vaak vergeten. ‘Of wil je soms baby’s gaan bakken met Marco? Hebben jullie daarom een huis gekocht?’

Deze avond kan ik haar niet helpen door woorden en zinnen te relativieren.

‘Emina...’ Ze is weer met haar neus in het glas gedoken en kijkt onder haar wenkbrauwen door naar mij. ‘Soms denk ik dat ik het niet meer kan.’

Ze zegt dat ze me niet begrijpt, dwingt mij om onmiddellijk meer woorden te geven aan een gevoel dat toch al in drie lagen schaamte verpakt is. Ik weet niet of dit nog haar gebruikelijke grondigheid is. Misschien staat er ook voor haar iets op het spel.

‘Wat niet, schatje? Toe dan, zeg dan?’ Ze aait mijn handen. ‘Je wilt het toch niet horen,’ zeg ik.

‘Wel, Lies. Wel. Ik ben er. Ik luister.’ Haar mooie, volle bos haar is verdwenen in strak ingevlochten strengen op haar hoofd. Dat hebben de vrouwen gedaan die ze vorige week heeft gefotografeerd in een township in Zuid-Afrika. Ik kan er niet aan wennen.

Emina moet hard werken om haar beeld van mij scherp te stellen, dat zie ik aan de frons op haar voorhoofd. Eigenlijk zou onze beschonken toestand al genoeg moeten zijn om de luiken dicht te doen. Ik kan er vergif op innemen dat ook dit gesprek weer in het niets oplost, weet al dat het morgen nog meer pijn doet als ik nu het marmer bij de breuklijnen openbreek.

‘Iets in mij wil kleiner zijn, Emina.’ Ik wrijf met mijn vinger over de natte voet van mijn glas. ‘Kleiner dan ik ben.’ Ik zoek haar blik.

Ze maakt haar ogen tot spleetjes.

‘Onze vriendschap moet natuurlijk gelijkwaardig zijn,’ zeg ik snel. ‘Ik ben er ook voor jou. Je kunt op me rekenen.’

Emina bestelt uit automatisme de volgende ronde als de ober voorbijkomt. Ze kijkt wat ongemakkelijk om zich heen. Het valt me zwaar dat haar reactie uitblijft.

‘Soms droom ik ervan hoe ik groot geworden was als een van jouw kinderen,’ zeg ik.

‘Lies, lieverd.’ Ze graait naar de sigaretten in haar jaszak. ‘Ik kan niet alles voor je zijn.’ Emina wenkt de ober. Ze cancelt de drankjes die nog zouden komen en haalt een briefje van vijftig uit haar portemonnee. ‘Kom, we moeten gaan. We hebben echt genoeg gedronken.’

Ik sta achter het natuurstenen aanrecht in onze nieuwe keukens. Marco had wat geld te besteden dankzij het vaste contract dat hij na een reeks tijdelijke aanstellingen kreeg bij een ict-bedrijf. Handig met computers was hij als kind al. Natuurlijk is het jammer dat hij uiteindelijk niets met zijn studie filosofie doet, maar een vaste baan heeft ook voordelen, vindt hij.

De keukens hebben we samen uitgezocht, maar eigenlijk is alles van hem, want zo veel geld verdien ik niet als zelfstandig creatief therapeut.

‘De oudste van Suzanne en Peter heeft haar zwemdiploma binnen,’ zegt Marco verheugd. ‘Peter belde me en was zo trots vanmiddag.’

Vanuit de woonkamer laat hij zijn fantasie de vrije loop. Veel te vrijuit naar mijn zin. Kleertjes opvouwen die zo groot zijn als je onderbeen. Een driewieler in de tuin. Op het schoolplein staan. Zwemles. Boeken kaften. Hij zegt nog dat het allemaal wel mee moet vallen, die verhalen over vermoeidheid en geen tijd meer voor jezelf. Dat zijn ouders het altijd prachtig hebben gevonden om een nieuwe generatie groot te brengen, te begeleiden bij de zoektocht die het leven is.

‘Wat denk jij, Lies? Ik denk dat je een fantastische moeder zal zijn. Mijn moeder was ook altijd heel creatief.’

Ik schrik zo van het mes op mijn keel dat ik pardoes niet in de flespompoen, maar in mijn vinger snijd. Bloed besmeurt de pompoen, de snijplank, het aanrecht. Ik probeer het snel weg te poetsen, want Marco houdt van schoon, maar zijn schaduw verschijnt al op het aanrechtblad. Normaal zo lieflijk, warrig haar maakt plots deel uit van een dreigende gestalte. Het keukenmes van zijn peperdure messenset klettert neer op de keukenvloer. Ik trek net op tijd mijn voet weg.

Met de handdoek die aan het haakje hing, druk ik de wond dicht. Marco raapt het mes op en legt het weg in de wasbak. Hij kijkt naar mijn hand. Ik verbijt de pijn van de ruwe stof op mijn zere vinger en probeer het gesprek af te ronden, maar Marco lijkt voor het eerst in ons leven door zijn kalmte heen en ontsteekt een vragenvuur.

‘Is dit dan wat je wilt, zo? Is dit dan waar je van droomde?’ Ik kom niet op de juiste woorden, op woorden überhaupt, maar mijn zwijgen maakt hem dwingender. ‘Kunnen we hier eindelijk een goed gesprek over voeren, Lies?’

Ik ben overrompeld door de onbekende toon die hij aanslaat. Natuurlijk is het me opgevallen dat Marco vaker over de kinderen van Suzanne en Peter begint, dat hij zo nu en dan hint op een gezinsleven voor ons samen. Maar ik heb altijd gedacht dat ik de tijd heb, dat ik zijn tijd zou krijgen, om te ontdekken waarom ik daar eigenlijk niet over praten kan. Toch zeker tot we een aantal levensjaren in de dertig achter de rug zouden hebben.

Marco opent het keukenraam en haalt een paar keer diep adem. Dan zoekt hij naar pleisters en een schaar in de lade.

‘Waarom ben je zo gespannen, Lies?’ Hij knipt een stuk af van de bruine tape met wondgaas en verwijdert de plakstrips.

‘Kom maar met je vinger.’

Ik houd mijn hand in de handdoek tegen mijn borst gedrukt en kijk naar hem. Volgeladen tranen over mijn wangen. Mijn samengeknepen lippen trillen. Hij weet niet half wat de vraag naar een kind van ons samen bij me oproept. Ik heb er zelf ook amper zicht op, maar hoe meer het zich laat zien, hoe harder ik wil weglopen.

‘Kom, je blijft maar bloeden,’ zegt Marco. Maar ik wil niet dat hij me verbindt. Ik kan me niet nog een keer verontschuldigen voor wat ik doe, voor wie ik ben. Hij pakt mijn pols. Ik wil hier weg. Snel trek ik mijn hand terug, om over de trapreden naar boven te vliegen. Ik pak mijn sporttas en graai wat kleding en spullen bij elkaar.

Voetstappen op de trap.

‘Wil je eigenlijk bij Emina zijn? Is dat het?’ Marco staat bij de slaapkamerdeur. Geen enkel verwijt bij het uitspreken van haar naam, en toch maakt het me woedend.

‘Dit heeft niks met haar te maken,’ schreeuw ik. ‘Helemaal niks.’

Ik storm de trap weer af, naar beneden, de hal in. Zo veel dat ik stukmaak, dat ik weggooi als ik nu over de drempel stap, en toch snak ik naar niets anders dan zuurstof, buitenlucht. Al is het bitterkoud.

We staan stil voor een abstracte 2D-compositie van cirkels en rechthoeken.

‘Ik begrijp het niet,’ zegt Marco. Hij kantelt zijn hoofd en blijft geconcentreerd kijken. Dan schiet op zijn serieuze ge-

zicht de rechtermondhoek omhoog. ‘Maar daar ben ik inmiddels wel aan gewend.’ Meteen die aanstekelijke, warme lach. Ik houd ervan als hij me op de hak neemt. Kriebelende vingers tussen mijn schouderbladen en zachte lippen in mijn hals. Hij snuift de geur van mijn haren op.

We zijn een weekend weg ter ere van de afronding van onze eerste tentamenweek. Marco studeert filosofie en ik word opgeleid tot creatief therapeut. We wonen nog niet samen, maar dromen van ons eigen paleis, ooit, op een dag.

Marco geeft me vrij spel. Niet alleen als het om dagdromen gaat. Ook de bestemming van ons weekendje weg mocht ik bepalen. Lang nadenken hoefde ik niet. Bonn moest het zijn. Eindelijk het werk van Sophie Taeuber in het echt bewonderen.

Ik volg twee extra vakken op de kunstacademie. De meeste studenten die ik daar tref, lopen met een grote boog om Taeuber heen. Ze vinden haar oppervlakkig en laten zich vol overgave meeslepen door kunstenaars die intens drama tentoonspreiden, zoals Munch of Schiele. Zelf houd ik het liever lichter. Ik laad op bij kleuren, vormen en patronen die niets betekenen en zich laten zien zoals ze zijn. Niets meer of minder.

De hotelkamer in Bonn ruikt hetzelfde als het vakantie-huisje in België dat mijn ouders vroeger met mij bezochten. Handdoeken waren nooit echt droog en het plafond in de badkamer had zwarte vlekken.

‘Mag ik je haren wassen?’ vraag ik Marco als hij in het zitbad stapt. Dat heb ik in een film gezien. Een wijze schrijver lokte de postjongen naar haar badkamer, verlicht door laagstaande zonnestralen in het najaar, om hem zachtjes uit te

kleden en teder in te zepen, zijn golvende haren op het laatst. Ik weet niet goed waarom ik in deze scène wil staan. Misschien is het de lichtval, de intimiteit, of verlang ik er vooral naar om Marco iets terug te geven van de zachtheid waar hij zo scheutig mee is. Hij sluit zijn ogen als ik de shampoo inmasseer.

‘Ik wil jou het leven geven waar je naar verlangt,’ zei hij laatst. Ik wist toen dat ik niets liever wil dan met hem het dorp van onze jeugd verruilen voor het leven in de grote stad. Het liefst nog verhuis ik naar een ongezellige buurt waar niemand wil wonen, met alleen maar kille flats en weinig groen, om het juist in ons appartement knus en veilig te maken met wollen tapijten en schemerlampen.

Terwijl de trein op de terugreis door het landschap raast, haalt hij een plat voorwerp uit zijn rugzak, iets groter dan een A4-notitieblok, verpakt in een oude krant.

‘Gekocht in een tweedehandsspeelgoedwinkel vlak bij ons hotel,’ zegt hij verwachtingsvol.

Ik verscheur de Duitse krant, open de doos en vind iets wat ik ken van de speelgoedkast van Oma Muis. Een kurkbord met spijkers en een hamertje om geometrische vormen en kleuren in een zelfverzonnen compositie samen te brengen.

‘Hier deed het werk van Taeuber me aan denken,’ zegt Marco. ‘Nu kun je er zelf mee aan de slag.’

Ik leg het pakket naast me neer, sta op en buig mijn gezicht naar het zijne.

Ze loopt tijdens de eerste les tekenen op de kunstacademie uit een ander lokaal richting de uitgang. Een enorme bos dik,

donker, krullend haar wiegt mee op het snelle ritme van de hakken van haar lichtgrijze laarzen. Alsof ze haast heeft, met over haar rechterarm een zwartleren jack, in haar linkerhand een oude gereedschapskist.

Dat ik hier meerdere avonden per week te vinden ben, mag een wonder heten. Het is de kunstacademie waar Elisabeth in vwo 5 al vrij duidelijk over was: 'Ik betaal me niet blauw aan iets waar geen droog brood aan te verdienen is.' Creatieve therapie aan een praktijkgericht instituut was de gulden middenweg, maar voorziet niet in mijn behoefte aan verdieping.

De avonden na de eerste verschijning van de vrouw in de leren jas loop ik geregeld langs het bewuste lokaal. Elk spoor ontbreekt.

Twee weken later tijdens hetzelfde tekenuur hoor ik haar tikkende hakken in de verte, maar net als ik het lokaal uit wil lopen, krijg ik een beurt en moet ik het resultaat van de opdracht van die week laten zien. Olieverf en borduursel op canvas.

'Het is de bedoeling dat ik er niet te veel mee bedoel,' zeg ik. In de hoek van het lokaal kijken medestudenten elkaar veelbetekenend aan. Afwijken doet me goed. De leraar grinnikt.

'Dat kan het zomaar goed doen op een meubelboulevard.'

'De docent wil dat ik leer kijken en luisteren, zonder meteen iets te maken,' zeg ik tegen Marco. Het is maandagavond en ik heb nog een paar uur om de opdracht voor de volgende les

af te maken. ‘Hij vindt dat ik het papier veel te makkelijk vul met kleuren en vormen. Maar die opdracht moet wel af.’

We wonen net samen in onze studio van twintig vierkante meter onder een schuin zolderdak. Er is ruimte voor precies één schemerlamp die ik bij de kringloop heb gekocht. Ik spaar nog voor een wollen tapijt. Bijna alles gebeurt hier in dezelfde ruimte. Koken doen we op het aanrechtje naast de voordeur, slapen in de vide die we met een hoge ladder bereiken. Alleen het douchen vindt plaats in de gedeelde badkamer op de eerste verdieping.

‘Misschien heeft de docent gelijk,’ zegt Marco, zittend op de bedbank met zijn voeten op de teakhouten salontafel. Op zijn schoot ligt een inleiding in de oosterse filosofie.

‘Ja, natuurlijk zeg jij dat. Iedereen heeft altijd gelijk. In elke mening zit wel iets van wijsheid.’ Ik ben gefrustreerd. Steeds vaker verlang ik naar de grenzen van zijn reikwijdte. Sinds kort houdt een vrouw op de academie me nogal bezig, maar ook dat baart hem geen zorgen.

‘Je mag je leven zonder mij hebben,’ vindt hij. Het voelt eindeloos veilig en toch maakt het me onrustig.

Ik laat mijn tekenpotloden in de doos kletteren. Precies wat de docent ons heeft afgeraden: dan breken de stiften in het hout.

Op een late voorjaarsavond loop ik haar zonder aankondiging eindelijk tegen het lijf. Mijn tekenles is net afgelopen en ik hoorde die vlotte tred wel, vanuit datzelfde, onbekende lokaal, maar zo zachtjes dat ik dacht dat ik het me inbeeldde.

‘Is dat doek van jou?’ Ik wijs naar een compleet willekeurig canvas dat in de gang vlak bij haar staat. Ze draagt gympies. Haar ogen liggen diep. Alsof ze vanuit een verte kijkt die ik niet ken. Ze antwoordt ontkennend.

‘Abstract werk laat ik aan anderen over.’ Ze grijnst met de mondhoeken iets omlaag. Ze kijkt me aan en geeft een lach die op compleet nieuwe wijze resoneert in mijn lijf.

‘Het doet wat aan de grafische tak van de dadaïsten denken,’ zeg ik. Onzin, want de verftoetsen van dit toevallige schilderij zijn emotioneel veel te zwaar beladen voor Taeuber en haar volgelingen. Toch wil ik er hoe dan ook over beginnen, liever dan wat ook iets van mezelf laten zien. Ze kijkt vragend. ‘Ik vind de psychologie van die stroming razend interessant,’ verhelder ik. ‘Ik vraag me af wat mensen hebben meegemaakt die dat soort werk ten tonele brengen.’

‘Was het dadaïsme geen reactie op de Eerste Wereldoorlog?’ Ik knik enthousiast. Later deze avond zou ik ontdekken dat deze vrouw geen student, maar docent is aan de academie.

‘Aangenaam. Emina.’ Onze handen vinden elkaar, op haar initiatief.

‘Lies, ik ben Lies.’ Ik doe mijn best om niet verlegen weg te kijken.

‘Met jouw nieuwsgierigheid kom je nog ver,’ zegt Emina. ‘Wil je mijn atelier soms zien? Dan mag je daarna vertellen hoe ik in elkaar zit.’

Emina vertelt meer dan ik, verrast en overrompeld, kan registreren.

‘Jij laat me drentelen,’ zegt ze, onderweg naar haar bovenwoning. ‘Dat doe ik normaal nooit.’

De voordeur is oud en zwaar en er zijn bijna dertig treden nodig om boven te komen. We belanden in een kamer *en suite* waarvan ze de ruimte met uitzicht op de binnentuin gebruikt als atelier. Op de ezel staat onaf werk. Op een kunstenaarswerkplaats bijna het intiemste dat je kunt tegenkomen. Het is een doek met opvallend azuurblauw kleurgebruik en een wit, nimfachtig model met hoge jukbeenderen, vlassig haar en volle lippen.

‘Misschien heb ik je toch al eerder ergens gezien,’ lacht Emina. Ook mij ontgaat de gelijkenis niet. Het werk staat al lang. Olieverf heeft weken nodig om te drogen en als ik van dichtbij kijk, zie ik dat in de dikste klodders barstjes zitten. Door een groeiende hoeveelheid journalistieke klussen komt Emina amper aan schilderen toe.

‘Jammer,’ vindt ze. ‘Al dient al mijn werk – journalistiek en artistiek – hetzelfde doel.’ Ze wijst weer naar het doek. ‘Ik verbeeld alleen vrouwen. Mannen spelen bijrollen, behalve mijn zoon dan. Die andere kerels hebben zichzelf door de eeuwen heen al genoeg podium gegeven.’

Emina schuift de authentieke glas-in-looddeuren uit elkaar om samen het woongedeelte aan de straatkant te betreden.

‘De kamer is leger dan eerst,’ zegt ze. Ze mist de spelcomputer van haar jongste dochter, de rondslingerende kleding van haar heilige drietal. In de hoek naast het raam hangen enkele oude foto’s in mahoniehouten lijstjes.

‘Wie zijn dat?’ vraag ik.

‘Familieleden uit Turkije.’ Emina wijst naar een andere wand, vol portretten van haar met mensen die ik niet ken. ‘Daar hangen recentere plaatjes.’ Op de foto’s draagt ze veel-

al kaki linnen en is haar huid bruiner. ‘Ontmoet tijdens mijn reizen.’

‘Ben jij zo’n globetrotter?’ Laconiek doen helpt om de nieuwe, grote wereld van Emina iets minder imponerend te maken. Ze blijkt inderdaad reislustig en dat doet nu al pijn, zonder dat ik begrijp waarom. Emina weet alles van hedendaagse artistiekelingen in de Arabische wereld die zich bezighouden met het enige waar ons vakgebied zich wat haar betreft op moet richten: de revolutie. De bevrijding van het individu in tijden van dictatoriale onderdrukking.

‘Maar genoeg over mij.’ Ze loopt vanuit de keuken de woonkamer in met twee gevulde glazen in haar handen. We gaan zitten. ‘Wie heeft jou zo gek gemaakt om dadaïsten te bewonderen?’

Na een bezoek aan de ouders van Marco zitten we in de auto die we een jaar eerder als studenten nog kochten. Hij vond het prima dat ik koos voor een versleten, roze en groen gespoten Twingo. Zolang je geen elektrische wagen kunt betalen en reizen met de trein duurder is, moet je oude vierwielers oprijden, dacht ik.

Ik zit uitgeblust in de bijrijdersstoel.

‘Hoe zouden ze dat hebben gedaan met drie autozitjes?’ vraagt Marco. De snelwegverlichting steekt schel af bij de donkergrijze hemel. Marco is de jongste van het gezin en heeft een broer en zus boven zich. Samen werden ze groot op het erf van hun ouders, die beiden maatschappelijk werker zijn en jarenlang naast hun woning een zorgboerderij hebben ge-

rund. Marco hielp na schooltijd de cliënten met klusjes. Van het melken van de geiten tot educatieve spelletjes spelen op de computer.

‘Weet ik het. Waarom vraag je dat?’ Ik ben geïrriteerd.

‘Niks hoor. Of, eigenlijk...’ Hij neemt een hap lucht. ‘Ik kan via mijn werk een nieuwe auto krijgen. Geleased.’ Dat laatste zegt hij om mij gerust te stellen. Marco weet dat ik niet wil investeren in voertuigen die de planeet nog verder uitdagen.

Ik zwijg.

‘Lies...?’

‘Ja?’

‘Wat vind je ervan...? Ik mag ook bepalen hoe breed de achterbank moet zijn.’

‘Waarom is dat belangrijk? Daar zitten we toch nooit?’

In de kleuterklas hebben twee kinderen luizen en nu moeten de haren van iedereen worden gewassen met speciale shampoo. Papa heeft na de douche wel een uur zitten kammen. Hij kreeg de klitten er bijna niet uit en toen zei mama dat we dan de schaar maar moesten pakken. Gelukkig hoefde dat niet van hem. We speelden nog ganzenbord aan de eettafel. Mama was al naar boven.

Ik lig in bed en mijn keel doet zeer. Alsof ik de shampoo heb ingeslikt. De juf zei dat luizen een soort spinnen zijn die bloed drinken. Het waait en de regen slaat tegen het raam. Ik hoop maar dat de wolven niet uit hun kieren kruipen nu er van buiten zo veel lawaai komt. Ze verstoppen zich tussen de kledingkasten, onder mijn bureau.

Van mama mag ik niet in het grote bed. Ook niet als ik ziek ben. Ik probeer aan iets anders te denken. Daar helpt mijn eigen kindercassettespeler met koptelefoon bij. Ik weet wel dat Haasje en Rammelaar eigenlijk poppen zijn, maar Léonie Sazias, de vrouw die samen met de knuffelkonijnen liedjes zingt, zij is toch echt? Ik luister elke avond naar haar stem, als ik niet kan slapen en toch mijn ogen sluit. Zou zij zelf kinderen hebben om op bed te leggen, of komt ze ook in andere huizen op bezoek? Misschien wil ze mij dan wel instoppen. De randjes van het dekbed onder mijn lijf. Zo fijn dat ik me niet meer durf om te draaien.

‘Het gaat makkelijker als je de spijker eerst een stukje met je duim in het kurk drukt,’ zegt een grijzende heer tegen de dame naast zich. Ze begint te giechelen.

‘Dit is de eerste keer dat ik een hamer vasthoud.’ De andere deelnemers lachen mee. Ondanks de zoveelste dag met temperaturen boven de vijfendertig graden hebben vijftien bewoners van het verzorgingstehuis zich gestort op het timmergerei dat ik heb meegebracht.

Ik ben niet lang geleden afgestudeerd en werk nog maar net in De Avondster. Vanmorgen vroeg ik me af of de setjes hamertje-tik die ik de afgelopen weken in kringloopwinkels heb verzameld wel in de smaak zouden vallen, maar nu haal ik opgelucht adem bij het geluid van enthousiast getimmer. Voortdurend ga ik door de knieën om spijkers en houten vormpjes met een gat erin van de grond op te rapen en terug op tafel te leggen.

Het resultaat mag er zijn. Dat vindt het gezelschap ook – inmiddels in aardig jolige stemming.

‘Ik sta versteld. Jullie hebben complete landschappen tevoorschijn getoverd,’ zeg ik.

‘Abstracte kunst,’ vindt een van hen. Genoeg om de rest weer aan het lachen te maken. Ik ben meer dan nieuwsgierig naar hun levens en vraag me af of het hier altijd zo gemoedelijk is.

Nadat ik de workshopruimte heb opgeruimd, loop ik heen en weer met kannen water en takjes munt die ik heb geplukt op de binnenplaats. Ik ben hier graag, ook buiten de creatieve middagen. Voor sommige ouderen is een ventilator niet genoeg tijdens deze hittegolf. Zij krijgen een emmer koud water om de voeten in te koelen.

Als ik klaar ben met mijn rondje loop ik met twee gevulde glazen naar meneer Van Ommeren. Hij zit bij de opengeslagen deuren, onder de warmte werende schaduwdoeken. De tuinstoel naast hem is leeg.

Dat onze paden wederom kruisen is puur toeval. De man was jarenlang conciërge op mijn middelbare school. Omdat ik ’s ochtends vaak te laat in het klaslokaal verscheen en meneer Van Ommeren de corveetaken na schooltijd verdeelde, hadden we geregeld met elkaar te maken. In het begin was ik nog één van de velen, maar toen hij me op een middag op een bankje op het schoolplein met de bezem naast me en mijn tekenboek op schoot terugvond, veranderde dat. Hij kwam naast me zitten en vroeg wat ik aan het doen was.

Meneer Van Ommeren zou nog jaren een van de weinige volwassenen op de middelbare school zijn die zo nu en dan vroeg hoe het met me ging. Toen ik afstudeerde en hij pen-

sionaris werd, gaf hij me zijn mailadres. We hielden elkaar op de hoogte van onze levens, soms elke maand, soms wel een jaar niet, al zou ik vooral vertellen en hij vooral geïnteresseerd blijven.

De man maakt een hoffelijke buiging met zijn hoofd en neemt het glas aan. Ik knik terug.

‘Komt u de dag een beetje door?’

Meneer Van Ommeren glimlacht.

‘Ik vermaak me prima.’ De binnenplaats van het tehuis wordt gedeeld met een kinderdagverblijf. De peuters zijn net klaar met hun middagslaapje en komen naar buiten. Meneer Van Ommeren neemt een slok van zijn water. ‘En jij?’

‘Ik vind het fijn hier. Hier kan ik wat betekenen.’

‘Je betekent altijd iets. Waar dan ook.’

Ik glimlach. ‘Dat is lief.’

De bewoner is met zijn ruim zeventig lentes relatief jong hier in het verzorgingstehuis. Ernstige artrose maakt het hem onmogelijk om zelfstandig te wonen.

Een meisje van een jaar of drie rent enthousiast met een rode bal naar meneer Van Ommeren. Hij kijkt even verbaasd, maar als de leidster van de dagopvang glimlacht, pakt hij de bal aan.

‘Ik meen het, Lies,’ zegt hij. Een paar keer gaat de bal heen en weer. Het meisje heeft meer moeite met vangen en richten dan meneer Van Ommeren. Ze maken plezier. Als er een jongetje aan komt rennen, vliegt het meisje weer weg.

Verderop probeert de juf met een tuinslang een imposante opblaasfontein aan te sluiten op de buitenkraan.

‘Wat staat hun nog allemaal te wachten?’ Ik zucht. Eerder vandaag las ik in de krant van het verzorgingstehuis dat we-